

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

20.05.2020

Vår ref:

2020/5470

Deres dato:

29.04.2020

Deres ref:

2020/2449

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Laila Marie Sorte, 73 19 92 87

Uttalelse til Landbruksplan 2020 - 2023 - Indre Fosen

Vi viser til tilsendt Landbruksplan for Indre Fosen. Landbruksavdelinga har gått gjennom dokumentet og under følger tilbakemelding fra våre tre seksjoner. Gjerne ta kontakt hvis det er noe dere vil diskutere nærmere.

Seksjon Jorbruk og mat

Generelt

Det er positivt at det utarbeides landbruksplan for den nye kommunen. Tiltaksdelen bør bli en del av planen i stedet for et vedlegg.

Utkastet viser ambisjoner på landbrukets vegne i Indre Fosen. Planutkastet framstår mer som en plan for landbruket i kommunen enn en plan for hva kommunen skal gjøre. I utkastet er det en rekke aktører som er satt opp med ene- eller delansvar for de ulike tiltakene. Kan en landbruksplan forplikte alle disse? Ville det være klokt å si ut hva kommunen har ansvar for/ mulighet til å påvirke?

Utkastet gir ingen oversikt over kostnader med de ulike tiltakene eller kommunens bruk av ressurser for å nå målene. Kanskje vil en satsing i form av prosjekter eller ekstra personell-ressurs i en periode (med beregnet kostnad) bidra til større oppmerksomhet og status for en landbruksplan?

Rammer og føringer i landbruket (vedlegg 4)

I oversikten over rammer og føringer, betingelser og virkemidler er drenering uteglemt. Planen understreker ikke hvor viktig landbruket er for å ta vare på kulturlandskapet og for å ta vare på kulturminner.

Det er ikke skrevet noe om hvordan kommunen er organisert på landbruksområdet og hvordan kommunen generelt har organisert næringsarbeidet sitt. Indre Fosen er jo en forholdsvis ny kommune med spennende historie på næringsarbeid/næringsutviklingsarbeid både i Leksvik og Rissa kommune.

Savner også omtale av samarbeidet på Fosen, gjennom f.eks. Dyrk Fosen. Prosjektet Dyrk Fosen er et tre-årig prosjekt som nå er inne i sluttfasen. Prosjektet gjelder alle Fosen-kommunene. Dyrk Fosen har mottatt betydelige regionale midler fra Fylkesmannen og fra Fylkeskommunen, og skjønnsmidler fra Fylkesmannen. Prosjektet har hatt som mål å øke landbruksproduksjonen og å styrke samarbeidet mellom landbrukskontorene på Fosen. Prosjektet, og erfaringene som er høstet, kunne kanskje vært omtalt, både generelt og med tanke på arbeidet med tiltak der regionalt samarbeid er løsningen.

Rovdyr:

Det er beiteprioritert utmarksareal i hele Indre Fosen og en vanskelig situasjon for mange brukere. Bjørn vandrer inn, og det var store tap i 2018. Andre store tap til spesielt ørn og gaupe, men også til jerv. Det er nasjonal styring med rovdyrpolitikken, men en tydelig og avklart holdning i kommunen er viktig. Næringen bør støttes på de arenaer kommunen deltar.

Tiltaksdelen (vedlegg 5)

Hovedmål 2

- Alle tiltaksforslag for jordbruk er underforstått en økning eller utvidelse av produksjonen forutsatt markedsmuligheter. Dette gir sterkere rasjonalisering og er lett i strid med andre mål som betinger eller forutsetter flere bruk i drift i distriktene/grendene i kommunen (Fiber, veinett, skoler og butikker – generell infrastruktur).
- Ser ut som det mangler tydeliggjøring av målsetting om å holde dyrket areal i drift og i hevd, hindre marginalisering og gjengroing i takt med stor nedgang i antall foretak. Flere bruk leier bort jorda og har lite drift. Nedgangen i antall foretak er viktig å analysere for å gjøre de rette tiltakene. Eksempel; > 50% leiejord tyder på at mange mindre og mellomstore bruk heller leier ut, og bruker tar annet arbeid. Slik drives jo jorda, men driftsapparatet kan bli vanskelig å bygge opp igjen. Hvilke tiltak er mulig for å sikre drift på et antall av disse?
- Tilleggsnæringer er omtalt, men bør styrkes/konkretiseres mer og spesielt på bruk med avviklingsplaner eller liten investeringslyst.
- For økologisk er ingen tiltak definert. Hva med å lage nettverk og logistikkordning for salg til restauranter og noe til Bondens marked og Reko-ringer?
- Skriver ikke noe om setersatsing i tiltaksplanen. Leksvik var en av de store seterkommunene i NT. Setringa kan bidra til økt utnytting av utmarksressursene.

Hovedmål 3

- Oppfølging av 3-årskrav for planting sett opp mot etablering av innmarksbeite. Omfanget av skog som hugges og er tiltenkt innmarksbeite bør kartlegges før det defineres som en utfordring.

Hovedmål 4

- Positivt med tiltak for bedre rekruttering, men er tiltakene konkrete nok? Hva ligger f.eks. i treffplass for kommende og nye gårdbrukere?
- Virkemiddelet gårdsråd finnes i dag i prosjektet Dyrk Fosen og i Velg Melk. Vil kommunen arbeide for flere ordninger?

Hovedmål 5

- Mulig tiltak: Jordskifte for mindre krysstransport og reduserte klimagassutslipp?

Seksjon skog

Indre Fosen skal ha skryt for å ha med flere gode tiltak i sin tiltaksplan.

For **hovedmål 3** er det særlig positivt med:

- Fokus på å unngå for tidlig hogst
- Oppfølging av saker med omdisponering av innmarksbeite
- Lokal tilpasning av tilskuddsordninger
- Bærekraftig skogproduksjon- herunder bruk av kommunesamarbeidet og pådriverordninga (Skogsatsing Trøndelag) som ett aktivt verktøy

For **hovedmål 5** er det bra med økt bruk av tre og fokus på Klimaskog.

Her kunne vi imidlertid ønsket oss et større fokus på arealbruk. Ettersom landbruket på Fosen skal arbeide for bedre klima, miljø og bærekraft, vil Fylkesmannen særlig oppfordre Indre Fosen til at det i Landbruksplanen rettes et tydeligere fokus på skogarealenes betydning enn hva som er lagt til grunn i høringsutkastet. Vi kan anbefale denne kortfattede presentasjonen som kanskje kan gi noen ideer:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Om-oss/Hvem-er-vi-og-hvem-er-vi-til-for/landbruk/klimakonsekvenser-ved-avvirkning-av-skog/>

Slik Seksjon skog ser det, er det også 2 viktige dokumenter som mangler ved forankringen av Landbruksplanen for Indre Fosen:

- Klimakur 2030
- Regionalt skog og klimaprogram for Trøndelag 2019 - 2021.

Den 31. januar 2020 ble Klimakur 2030 lagt fram, og der er landbruket viet stor oppmerksomhet.

Tiltakene i Klimakur 2030 vil påvirke landbruket i Indre Fosen, og det burde derfor vært innarbeidet i landbruksplanen.

I tillegg mener vi at «Regionalt skog og klimaprogram for Trøndelag 2019-2021» er et dokument som bør være en del av bakgrunns materialet for Landbruksplanen. Her er det listet opp 3

innsatsområder for skogbruket i Trøndelag:

- Framtidig virkesproduksjon, karbonopptak og -lagring
- Tilgang på hogstmoden skog på kort sikt
- Skogbrukes omdømme

For hvert innsatsområde er det i programmet definert målsettinger og strategier for å nå disse målene. Landbruksplanen for Indre Fosen bør peke på konkrete tiltak i tråd med dette. En aktiv oppfølging av utfordringene representerer mulighetsrommet for skogbruket og gir grunnlag for et godt omdømme for skogbruket i samfunnet.

Generelt mener Seksjon skog at status/ressursgrunnlag og utviklingstrekk i landbruket tar for stor plass i planen. Dette er et ganske utbredt fenomen ved utarbeidelse av kommunale landbruksplaner. Selv om det er viktig å gjøre opp status og fortelle om dagens situasjon, så bør ikke dette vies alt for stor plass, dersom det ikke er spesielle lokale forhold som tilsier det. I store trekk tror vi at utviklingstrekkene i landbruket i Indre Fosen er mye av de samme som i landet for øvrig. Hovedfokus i en landbruksplan bør være målene og tiltakene som må settes inn for å nå målene.

Seksjon areal- og lovforvaltning

Planen inneholder et viktig kunnskapsgrunnlag som mange burde lese. Som skogseksjonen er inne på, er det kanskje litt for omfattende, noe som kan medføre at færre faktisk leser det. Flotte bilder er med på å krydre planen.

Vi er særlig fornøyd med Hovedmål 1 om at landbruket i Indre Fosen skal være en pådriver i lokal, regional og norsk landbrukspolitikk og ha fokus på arealbruk, der nullvisjon for omdisponering av jordbruksarealer er et delmål.

Å holde jordbruksarealene i hevd og i full drift og stoppe gjengroing og restaurere jordbruksareal er andre viktige delmål under det hovedmålet. Det er også et delmål om spredt bosetting utenfor pressområdene. Spredt utbygging kan være et virkemiddel for å opprettholde bosettinga. Ny boligbygging bør fortrinnsvis skje i tilknytning til eksisterende bebyggelse og tettsted da en «klattvis» utbygging kan gjøre det vanskeligere å drive landbruksarealene i området. Dette kan svekke interessen for å drive landbruk, som igjen utgjør en fare for bosettingen i et område. Det er mange dispensasjonssaker i Indre Fosen sammenlignet med fylket for øvrig. Holdes Trondheim utenom statistikken har 30 % av omdisponeringen av dyrka jord til bolig- og fritidsbebyggelse i perioden 2015-2017 i Trøndelag skjedd som dispensasjon. Jordvernet er tatt inn i dispensasjonsbestemmelsen som et forhold det skal legges særlig vekt på. Dette bør gjenspeiles i dispensasjonspraksisen fremover.

Indre Fosen har mye verdifullt kulturlandskap. Derfor er det positivt at interessen for kulturlandskapet som trivselement har økt de siste årene og at planen har fokus på ivaretagelse av kulturlandskapet. Også i forbindelse med plansaker og dispensasjonssaker er det viktig å ha fokus på det.

Med hilsen

Magnhild Melandsø (e.f.)
seksjonsleder
Landbruksavdelingen

Laila Marie Sorte
seniorrådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent